FILOZOFICKÁ FAKULTA
UNIVERZITY KARLOVY
V PRAZE

Ústav anglického jazyka a didaktiky
nám. Jana Palacha 2, 116 38 Praha 1
tel. 221619277

Michaela Teuchnerová, A corpus-based analysis of a synonym set: suppose – assume – presume. Korpusová analýza synonymní řady: suppose – assume - presume. Bakalářská práce, Ústav anglického jazyka a didaktiky, FF UK, září 2011
Posudek vedoucího práce

Práce Michaely Teuchnerové má zdánlivě přímočarý cíl – popsat na základě informací získaných z korpusu, v čem se od sebe liší slovníková synonyma, podíváme-li se na jejich užití v textu. Ukázalo se nicméně, že po stránce teoretické a realizační není zadání vůbec snadné. V teoretické části se autorka vypořádává s pojmy jako sémantické vztahy, význam a synonymie (2.1-3). Prezentuje různé přístupy k synonymii (2.3.1), což také není jednoduché, už kvůli terminologickým záludnostem (např. kognitivní a propoziční synonymie znamená vlastně totéž, stejně jako plesionymy a near-synononymy) a specifickým zvláštnostem autorů. Mimochodem v této kapitole se objevuje M.L. Murphyová na dvou místech, pod c) a e), ač jde o tentýž přístup. Koncepce autorů lexikální databáze WordNet se v zásadě neliší od Crusova přístupu atd. V praktické, resp. výzkumné části se autorka věnuje definicím, resp. popisu sémantiky zvolených tří sloves (3.2), a to v různých typech lexikografických pramenů. V zásadě by stačily definice z výkladových slovníků, ale autorka se nechala okouzlit vizuálním tezaurem a etymologickým slovníkem. Vlastní výzkum je prováděn na Britském národním korpusu (3.3), ve kterém je zjišťována frekvence lemmat (všech tvarů) a frekvence zvolených tvarových forem zkoumaných synonymních sloves a stylistické charakteristiky. Dále autorka zkoumala kolokace, a to dvojím způsobem, jednak bezprostřední kolokace z obou stran, způsobem, který BNC umožňuje, jednak pomocí Kilgarriffova programu Word Sketch (3.3.7). Práci doplňuje dlouhá příloha o více než 50 stranách.

Je nepochybné, že autorka investovala do zpracování studie a jejích podkladů mnoho energie a času. Nicméně objem dat, která shromáždila, je do té míry rozsáhlý, že si s nimi autorka leckdy neví rady. Např. většinu údajů uvedených v příloze, které se týkají distribuce zkoumaných sloves vlastně vůbec nevyužila (např. věk a pohlaví autora, type interakce a doména, v níž se sloveso vyskytuje atd.). Jsou to údaje automaticky generované příslušným programem a jejich snadná dostupnost pak svádí k tomu je převzít do textu. Při samotné analýze není vždy jasné a jisté, zda autorka srovnává užití daných sloves ve stejném významu, což závěry výzkumu oslabuje. Některé kroky nejsou úplně srozumitelné – proč např. autorka srovnává kolokace uváděné v Oxford Collocations Dictionary s údaji získanými ve Word Sketch (str. 28-29)? Cílem práce nebylo věřit věrohodnost údajů tohoto kolokačního lsovníku pomocí WordSketch. Nejdůležitější část studie (4. Conclusion) – závěry – působí trochu rozpačitě. Nejenže autorka nezúročila ani zdaleka všechny údaje, které měla k dispozici na základě korpusu (o příloze byla ji řeč), navíc některá konstatování neodpovídají tak docela výsledkům rozboru. Konkrétně „it can be seen that all three verbs appear mostly in active voice, finite verb forms and present simple“ (str. 30) nesděluje de facto naprosto nic, ačkoli údaje v Tabulkách 2, 3 a 4 (str. 22-23) říkají něco jiného: *suppose* se v naprosté většině případů užívá v činném rodu, zatímco u *assume* a *presume* je tomu o třetinu méně často. Podobné výrazné rozdíly se objevují ve výskytu ne/finitních tvarů a časů u těchto sloves. Sympatické je, že práci na studii vnímá jako cennou osobní zkušenost, i když tento druh introspekce není standardní součástí teoretických prací.

Z jazykového hlediska je práce psána vcelku dobrou angličtinou, i když text by si zasloužil pečlivější revizi, která by odstranila řadu chyb, namátkou: str. 13 – It offers us to observe ...; str. 16 – tři chyby v Chart 1 (presupose, specualate, conjencture); str. 17 – dvě chyby v Chart 2 (ussurp, shain) opět hezky v barevném provedení; str. 20 ... it refers to to what some has done; str. 28 – dvě nevyeditované verze téhož odstavce (To sum up ... In sum, ...); str. 24 „that" není „conjugation", ale conjunction; str. 26 Kilgarrif, at ac. – správně Kilgarriff, et al; str. 39 Apendix – správně Appendix. Po typografické stránce je však práce zpracována hezky, autorka si dala velkou práci s tabulkami, barevnými diagramy a grafy, ale i výše kritizované přílohy představují mnoho investované energie a času.

Technické připomínky:
- při sestavování obsahu nemíchat desetinný systém označování kapitol s abecedním a dokonce s označováním římskými číslicemi (kap 3.3.7);
- názvy kapitol a podkapitol se tradičně píší velkými písmeny (v obsahu i textu);
- nemíchat v obsahu češtinu a angličtinu (str. 1 a 2; Grafy 1-3 na str. 39-40);
- grafy v patří do prezentace výsledků v textu, nikoli do Přílohy;
- při citování autorů se objevuje častý nešvar uvádět závorku se jménem autora, vročením a příp. i stránkou za ukončenou větou (v odborné literatuře se tento způsob nikdy neužívá);
- 5. Sources – nejde o source, ale o References (Bibliography) – zde nelze směšovat internetové prameny a knižní prameny, navíc oba typy pramenů mají odlišné bibliografické konvence (viz instrukce na našich stránkách).

Závěr: Přestože s celou řadou aspektů práce lze polemizovat a přestože je mnohdy vidět, že při jejím psaní sehrála svou roli časová tíseň, autorka zadaný úkol v zásadě zvládla. Pro vedoucího práce přinesla poučení, že dané téma není pro účely bakalářské práce ideální. Celkově se domnívám, že práci je možno doporučit k obhajobě a přikláním se k hodnocení známkou „dobrou" až „velmi dobrou".

V Praze dne 1.9. 2011 prof. PhDr. Aleš Klégr

nám. Jana Palacha 2, 116 38 Praha 1
Sekretariát: č. 105, 1. patro
Tel.: (+420) 221 619 277
http://uajd.ff.cuni.cz
zuzana.freitas@ff.cuni.cz